

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/198333,Bohaterki-czasu-terroru-spotkanie-poswiecone-kobietom-w-czasach-stalinowskich.html>
29.04.2024, 05:35

Bohaterki czasu terroru - spotkanie poświęcone kobietom w czasach stalinowskich

8 marca 2024 roku w Izbie Pamięci Strzelecka 8 odbyło się spotkanie „Bohaterki czasu terroru” poświęcone życiu kobiet w czasach stalinowskich, w tym dramatycznym losom więźniarek politycznych tego okresu.

Spotkanie „Bohaterki czasu terroru” - Warszawa, 8 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie „Bohaterki czasu terroru” - Warszawa, 8 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie „Bohaterki czasu terroru” - Warszawa, 8 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie „Bohaterki czasu terroru” - Warszawa, 8 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie „Bohaterki czasu terroru” – Warszawa, 8 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie „Bohaterki czasu terroru” – Warszawa, 8 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie „Bohaterki czasu terroru” – Warszawa, 8 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Uczestników spotkania – uczniów LXXVI Liceum Ogólnokształcącego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego i słuchaczy Instytutu Trzeciego Wieku powitała dr Marta Milewska, kierownik Izby Pamięci Strzelecka 8. O realizowanym przez Archiwum IPN projekcie „Historia w artefaktach zapisana” i planach kolejnych wystaw z tego cyku opowiedziała Magdalena Mołczanowska, naczelnik Wydziału Badań i Edukacji Archiwalnej AIPN.

Następnie dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk opowiedziała o systemie więzień stalinowskich i nieludzkich warunkach, w jakich przetrzymywano więźniarki. Przypomniała też historię Janiny Wasiłojć-Smoleńskiej „Jachna”, sanitariuszki i łączniczki działającego na Wileńszczyźnie oddziału partyzanckiego Antoniego Burzyńskiego ps. „Kmicic”, a następnie 5. Wileńskiej Brygady AK dowodzonej przez mjr. Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszka”, która w właśnie dzień kobiet, 8 marca 1947 r., skazana została przez komunistyczny sąd na dwukrotną karę śmierci. Przywołując wspomnienia „Jachny”, pokazała, jak żołnierki podziemia niepodległościowego, często bardzo młode kobiety, radziły sobie w więziennej rzeczywistości i co pozwoliło im przetrwać czas represji i odosobnienia.

Anna Snieżko z Izby Pamięci Strzelecka 8 przedstawiła propagandę władz komunistycznych lat 40. i 50. XX w. i rolę, jaką miały spełniać kobiety w „nowym”, socjalistycznym społeczeństwie.

Następnie biografię Marii Marynowskiej z d. Kozieł-Poklewskiej, arystokratki, tłumaczki skazanej w procesie członków III Zarządu Głównego WiN na 12 lat więzienia, przypomniała p. Anna Lasek z Archiwum IPN. Uczestnicy spotkania mogli także obejrzeć wystawę z cyklu „Historia w artefaktach zapisana”, poświęconą Marii Marynowskiej.

Na zakończenie wydarzenia uczniowie i słuchacze Instytutu Trzeciego Wieku zwiedzili zabytkowe piwnice Izby Pamięci Strzelecka 8, w których mieścił się areszt Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie.

* * *

„Historia w artefaktach zapisana” to projekt Archiwum IPN, którego założeniem jest popularyzacja wyjątkowych przedmiotów przechowywanych w zasobie AIPN, przypomnienie losów osób, do których należały, oraz zachęcenie nauczycieli do wykorzystywania artefaktów jako źródeł do nauczania historii.

W ramach projektu Archiwum prezentuje na wystawach przedmioty znajdujące się w zbiorach Instytutu Pamięci Narodowej i dokumenty dotyczące ich właścicieli.

Ekspozycjom towarzyszy oferta lekcji archiwalnych dla szkół średnich i klas 7-8 szkół podstawowych.

* * *

O losach Janiny Wasiłojć-Smoleńskiej ps. „Jachna” przeczytać można w publikacji pt. *„Nie było czasu na strach...” Z Janiną Wasiłojć-Smoleńską rozmawiają Marzena Kruk i Edyta Wnuk*. Książka w formie pdf dostępna jest na portalu Przystanek Historia: [„Nie było czasu na strach...” Z Janiną Wasiłojć-Smoleńską rozmawiają Marzena Kruk i Edyta Wnuk - Armia Krajowa - Przystanek Historia](#)

Książka dostępna jest również w postaci audiobooka pod tym samym tytułem.